

Ungdomar

Anna är 21 år och har tidigare deltagit på internationella läger. Om en månad ska du och fyra andra ungdomar (16–18-åringar) åka på läger till Italien. Anna har fått i uppdrag att ordna en utbildning för er som åker på lägret. Dagen löper fint och när ni tillreder kvällsmålet plockar Anna fram några vinflaskor. Hon berättar att det är normalt att man på läger i Europa dricker vin till måltiderna.

- ▶ **Vilka är reglerna gällande alkoholbruk i er organisation?**
- ▶ **Är det okej att 16 – 18-åringar dricker vin då de förbereds inför kommande läger?**
- ▶ **Vad anser du om alkoholservering på läger för 16-åringar?**

Ungdomar

▶ Vad kan du göra om någon talar illa om dig?

1. Jag låtsas som om jag inte hör och fortsätter prata med mina kompisar.
2. Jag säger till personen att inte säga så.
3. Jag diskuterar med en vän om hur jag kunde försvara mig.
4. Jag har ett annat svar.

Ungdomar

- ▶ **Hur kan vuxna ingripa om de hör att en elev blir utsatt för skällsord?**
  1. Säga stopp direkt.
  2. Prata i enrum med den som trakasserar.
  3. Ge en varning.
  4. Jag har ett annat svar.

Ungdomar

Kim och Ville är vänner på fritiden, men de umgås inte i skolan. I skolan blir Kim retad och utfrysad av Villes andra vänner.

- ▶ **Hur tycker du Kim ska göra?**
- ▶ **Hur tycker du Ville ska göra?**

Ungdomar

Du ser att ett gäng elever fryser ut en person ur gruppen.

► Vad gör du?

1. Jag går fram till den som är utfryst och säger hej.
2. Jag talar med gänget som fryser ut personen.
3. Jag håller mig undan för att inte själv bli utfryst.
4. Jag har ett annat svar.

Ungdomar

Vad tycker du kunde göras för att minska tobaksrökningen och snus-användningen

- ▶ **i din kamratkrets?**
- ▶ **i skolan?**
- ▶ **i samhället?**

Ungdomar

▶ Är det okej att använda rusmedel på lägerskolor och utflykter?

1. Ja, det är okej, då man inte är på skolans område.
2. Nej, all verksamhet som ordnas för unga borde alltid vara rusmedelsfri.
3. De unga får inte använda rusmedel, men för de vuxna övervakarna gäller väl inte samma regler.
4. Jag har ett annat svar.

Ungdomar

Du deltar på ett läger för 10–14-åringar. I lägerbrevet har nämnts att alla evenemang är fria från tobak, alkohol och andra rusmedel. När ni kommer till en kontroll på skogsfärdighetsbanan ser du att en av hjälpledarna fimpas sin cigarett.

► Vad gör du?

1. Jag bryr mig inte. Hjälpledaren är 18 år och då är det okej att röka bara ingen ser det.
2. Jag berättar för mina vänner på lägret vad jag sett.
3. Jag frågar lägerchefen varför vissa får röka när lägret är rusmedelsfritt.
4. Jag har ett annat svar.

Ungdomar

Du deltar på ett tältläger för 14–18-åringar tillsammans med din bästa kompis. Enligt lägerreglerna är lägret alkoholfritt och om någon bryter mot reglerna skickas han/hon hem. Din kompis har trots detta tagit med några flaskor öl och bjuder också dig på en.

► Vad gör du?

1. Jag tackar nej och går därifrån.
2. Jag försöker skrämma min kompis med att deltagare som dricker blir hemskickade om någon ledare ser det.
3. Jag har ett annat svar.

Ungdomar

► Vad tycker du är det värsta med fulla människor?

1. Det värsta är att de förändras och t.ex. kan bli oberäkneliga eller aggressiva.
2. Det värsta är att de skadar sig själva fysiskt och psykiskt.
3. Det värsta är att de kan ställa till med olyckor för andra.
4. Jag har ett annat svar.

Ungdomar

Du vet att en av kompisarna i bekant-skapskretsen dricker alkohol och blir ordentligt berusad nästan varje veckoslut. Du tycker att kompisens alkoholdrickande börjar verka oroväckande.

► Vad gör du?

1. Jag talar med kompisens och undrar hur han/hon ser på sitt alkoholdrickande.
2. Jag frågar en annan kompis hur han/hon ser på saken.
3. Jag bryr mig inte.
4. Jag har ett annat svar.

Ungdomar

Du hör en grupp ungdomar tala om helgens fyllekörning.

▶ **Vad gör du då?**

1. Jag diskuterar med dem om riskerna med att köra i fyllan.
2. Jag diskuterar med dem om att inte åka med en full eller påverkad förare.
3. Jag lägger mig inte i saken.
4. Jag har ett annat svar.

Ungdomar

- ▶ **Hur skulle du kunna pigga upp en kompis, vars förälder/vän/husdjur är allvarligt sjuk?**

Ungdomar

- ▶ **Hur kan du påverka klassandan i din skolklass?**

Ungdomar

Du har ibland svårt att tala sanning.

▶ **När?**

▶ **Varför?**

Ungdomar

Du såg när din kompis snattade godis i butiken. Nu har du dåligt samvete.

- ▶ **Vad kan du göra?**
- ▶ **Vad händer om man snattat?**

Ungdomar

- ▶ **Hur kan du försvara en invandrarpojke/flicka i samma ålder som du och som avsiktligt blir knuffad i en kassakö?**

Ungdomar

Du har en tävling i morgon. Ikväll är det fest hos en kompis och du vet att det är flera som kommer att dricka alkohol, vilket också förväntas av dig. Din tränare kräver däremot att du ska prestera på topp i morgon.

- ▶ **Hur förhåller sig din förening till alkohol och droger?**
- ▶ **Hur ska du lösa situationen?**

Ungdomar

Du ser att din lagkompis inte mår bra. Kompisen var på disko igår och du vet att det förekom alkoholhaltiga drycker där.

▶ **Vad gör du?**

Ungdomar

En kompis har druckit sig berusad och tänker köra hem från festplatsen med sin moped.

► **Vad gör du då?**

1. Jag hindrar min kompis genom att ta hand om nycklarna.
2. En förälder kommer för att hämta mig med bil. Jag erbjuder kompisens skjuts hem med oss.
3. Jag lägger mig inte i saken.
4. Jag har ett annat svar.

Föreningsledare

Föreningen ordnar en konferens för medlemmarna. På kvällen bjuds det på mat och alkoholhaltiga drycker. Några dricker sig ordentligt berusade och missar största delen av följande dags program med bl.a. påkostade föreläsningar.

- ▶ **Vad anser du om detta?**
- ▶ **Vad anser styrelsen om saken?**

Föreningsledare

- ▶ **Vad tycker du föreningen kunde göra för att minska tobaksrökningen?**

Föreningsledare

Din organisation skickar 50 ungdomar i åldern 14 –16 år till ett tältläger. Innan lägerstart har ni som ledare gjort klart för deltagarna att det inte är tillåtet att använda alkohol under lägret trots att öl och vin finns till försäljning. Påföljden är att den som använt alkohol blir hemskickad och den dyra deltagaravgiften återbetalas inte. Under lägret ser du en av dina deltagare dricka öl tillsammans med några kompisar.

► **Vad gör du?**

Föreningsledare

Din organisation fyller år och arrangerar ett stort jubileum. För att få festligheterna att löpa smidigt har verksamhetsledaren anlitat dig och några av dina kompisar för att servera välkomstdrycker till inbjuden festpublik. På din serveringsbricka finns glas fyllda med skumvin och några glas med läsk.

- ▶ **Är det okej att servera alkohol trots att er organisation har en policy om rusmedelsfria evenemang?**
- ▶ **Vad tycker du?**

Föreningsledare

Du är föreningsledare eller evenemangsarrangör och hör från en pålitlig källa att icke myndiga medlemmar från din förening planerar ordna en fest som inte är föreningens eget arrangemang, men där de ska konsumera alkohol-drycker t.ex. i/vid föreningshuset där festen hålls.

► **Vad gör du då?**

Föreningsledare

- ▶ **Vad gör du som föreningsledare om du tar en icke myndig "på bar gärning" då han/hon konsumerar alkohol eller röker på en tillställning ordnad av föreningen i/vid eget föreningshus?**

Föreningsledare

Anser du att det är rätt att servera alkoholhaltiga drycker på en föreningsfest

- ▶ **då barn är närvarande?**
- ▶ **då endast myndiga är närvarande?**

Föreningsledare

- ▶ **Vad kan föreningar/föreningsledare göra för att förebygga att icke myndiga dricker alkohol eller använder sig av andra rusmedel?**

Föreningsledare

Träningen börjar strax och som tränare märker du att några idrottare i gruppen verkar bakfulla.

▶ **Vad gör du som tränare för laget?**

Föreningsledare

Igår var det en god väns 50-årskalas och det blev lite väl många drinkar. Till råga på allt har laget du tränar nu en lång dag med fysiska tester.

► **Hur löser du situationen?**

Föreningsledare

Ni ska på bortamatch och du vet att pappan som ska vara chaufför druckit en hel del kvällen innan.

- ▶ **Vem bär ansvaret om det händer en olycka?**
- ▶ **Vad kan du göra åt situationen?**

Föreningsledare

Det är bastukväll för klubbens ledare och tränare. Egentligen skulle du inte vilja delta för du vet att det blir en våt kväll.

► **Vad gör du?**

Föreningsledare

Du är på en fest. Mitt i natten när det börjar bli dags att dra sig hemåt märker du att en av festdeltagarna som druckit en hel del tänker köra hem med sin bil.

► **Vad gör du?**

Föreningsledare

Er förening ska ordna en fest.

- ▶ **Ge fem förslag på hur den rusmedelsfria festen blir trevlig.**

Föräldrar & andra vuxna

Det ordnas en vårfest för föräldrar, elever och läraren i klassen. Enligt inbjudan bjuds det på korv och potatis-sallad. Drycken ska alla ha med sig själv. Någon föreslår att föräldrarna kan ha med öl och vin.

▶ **Vad anser du?**

Föräldrar & andra vuxna

Ni har en fest hemma hos er och många av vännerna har med sina barn. Dina bästa vänners minderåriga barn går fram och håller upp ett glas vin åt sig.

▶ **Hur reagerar du?**

Föräldrar & andra vuxna

Din 16-åring har fest hemma hos er. Du fungerar som övervakare i övre våningen. Några av ungdomarna har alkohol med sig.

▶ **Vad gör du?**

Föräldrar & andra vuxna

Fotbollstränaren snusar under pågående träning.

- ▶ **Hur reagerar du?**
- ▶ **Tror du att det påverkar barnen?**

Föräldrar & andra vuxna

En 17-åring ber dig köpa ut öl och han/hon säger att alla andra vuxna också gör det.

▶ **Vad säger och gör du?**

Föräldrar & andra vuxna

Ditt 15-åriga barn blir fast för att ha rökt cannabis med kompisarna. Ditt barn försvarar sig med att det är en ofarlig naturprodukt.

▶ **Vad gör du?**

Föräldrar & andra vuxna

Den unga säger att alla prövar cannabis nuförtiden.

- ▶ **Hur bemöter du påståendet?**
- ▶ **Behöver man sakkunskap för att bemöta påståendet?**

Föräldrar & andra vuxna

Du får veta att ditt barns goda vänner blandat alkohol och mediciner.

▶ **Vad gör du?**

Föräldrar & andra vuxna

Du har bjudit hem vänner på middag.
Du vet att en i sällskapet har problem
med alkohol.

▶ **Hur sköter du saken smidigast?**

Föräldrar & andra vuxna

Du och dina barn färdas med bil till en middag hos bekanta. Vid middagen serveras vin och öl till de vuxna. Du vet att du ska köra hem om några timmar.

► Vad gör du?

1. Jag väljer att inte alls dricka alkohol eftersom jag ska köra.
2. Jag dricker ett glas (en portion) och tänker att det är många timmar tills det är dags att köra hem.
3. Jag låter bilen stå och ordnar annan skjuts.
4. Jag har ett annat svar.

Skolor

- ▶ **Vad tycker du kunde göras för att minska tobaksrökningen och snusanvändningen i skolan?**

Skolor

På lägerskolor och utflykter är elever, lärare och föräldrar inte på skolans område.

- ▶ **Är det okej att använda energidrycker eller rusmedel då?**
- ▶ **Vad tycker du?**
- ▶ **Vilken är skolans policy?**

Skolor

- ▶ **Tycker du det är viktigt att skolan har en rusmedelsförebyggande policy/handlingsplan?**

Skolor

En av dina elever har ofta varit frånvarande från skolan utan lov. När eleven är där är han/hon oftast mycket trött. Du misstänker att allt inte står rätt till.

► **Vad gör du?**

Skolor

Din elev kommer påverkad till skolan.

▶ **Vad gör du?**

Skolor

Två av skolans elever hamnade i en mopedolycka. En av dem bröt benet och fick en hjärnskakning. Följande dag hör du att ungdomarna pratar om olyckan. En av dem raljerade om att den ena mopedisten hade varit i fyllan och att det bara blev ett benbrott.

► Vad gör du?

1. Jag låtsas att jag inte har hört något.
2. Jag pratar med ungdomarna om hjärnskador och alkohol i trafiken på nästa lektion.
3. Jag går fram och diskuterar mopedåkning, trafiksäkerhet och mopedolyckor med dem.
4. Jag har ett annat svar.

Instruktionskort

I lådan finns diskussionskort för ungdomar, föreningsledare, föräldrar & andra vuxna och anställda i skolan. Målsättningen är att korten ska starta rusmedelsförebyggande diskussioner. Frågorna har inte alltid ett självklart svar, men förhoppningsvis ska korten bidra till viktiga diskussioner och beslut om vad som kan göras för att skapa fler rusmedelsfria miljöer för de unga.

Vad är rusmedel?

Rusmedel är enligt vår definition tobak, alkohol, narkotika och andra berusningsframkallande medel.

Instruktionskort

Diskussionskortet har utarbetats av följande centralorganisationer:

Finlands Svenska 4H r.f.

Finlands Svenska Idrott r.f.

Finlands Svenska Scouter r.f.

Finlands Svenska Ungdomsförbund r.f.

Folkhälsans Förbund r.f.

Fri från Narkotika r.f.

Förbundet Hem och Skola i Finland r.f.

Förebyggande rusmedelsarbete EHYT r.f.

IOGT Logen Balder r.f.

Nykterhetsförbundet Hälsa och Trafik r.f.

Trafikskyddet